

MEISJE IN HET ROOD
Aaron Frisch & Roberto Innocenti (ill.)
Clavis
(door Karolien Vermeulen)

OVER DE MAKERS

Aaron Frisch (1975, VS) schreef meer dan 150 boeken voor kinderen en jongeren, voornamelijk non-fictie prentenboeken over Amerikaanse sportteams. Verder was hij editor bij uitgeverij The Creative Company. Hij stierf vroegtijdig in 2013. *The Girl in Red* verscheen in 2012 in het Engels.

Roberto Innocenti (1940, Italië) leerde zichzelf tekenen. Als tiener verliet hij de school voortijdig om zijn familie te helpen door in een staalgietery te werken. Later kreeg hij een baantje in een animatiestudio en begon affiches voor films en theater te tekenen. Onder zijn geïllustreerde werken zijn heel wat sprookjes (Pinokkio, Assepoester, en nu dus Roodkapje – weetje: ook Assepoester plaatste hij in een totaal nieuwe setting, een Engels dorpje in de jaren 20). Hij viel herhaaldelijk in de prijzen.

1. VERHAAL

Welk soort verhaal is dit (aka het genre)?

Meisje in het rood is een geactualiseerde versie van het bekende sprookje Roodkapje. Wanneer hadden de juryleden dit door? Bij het lezen van de titel, het zien van de cover, het lezen van de eerste pagina (met het oude vrouwtje) of het begin van het verhaal van Sophia?

- Kennen de juryleden nog andere bewerkingen van Roodkapje of andere sprookjes? Je kan enkele voorbeelden meebrengen (zie: bibliografie).
- In welk opzicht verschilt deze bewerking van het origineel?
- Wat vinden de juryleden van dergelijke bewerkingen?
- Zijn dit schrijvers met weinig inspiratie die leentjebuurt spelen of net heel creatieve auteurs die erin slagen het spreekwoordelijke warm water opnieuw uit te vinden?

Hoe wordt dit verhaal verteld (aka de verhaalstructuur)?

Frisch werkt met een raamverhaal dat hij letterlijk laat beginnen nog voor de titelpagina.

- Welke pagina's horen bij het raamverhaal en welke bij het eigenlijke verhaal?

Gebruik de kaartjes in bijlage 1 om de personages bij het juiste verhaal onder te verdelen.

Wie speelt er mee in het verhaal (aka de personages)?

Bespreek de verschillende personages uit de twee verhalen met de juryleden.

- Weten we veel over de personages?
- Wat weten we wel en niet (denk uiterlijk, gedachten, woorden, emoties, acties, ...)?
- En hoe weten we dat (de rol van de illustraties!)?

- Wat vinden de juryleden van de onverwachte wending dat de Jager en de wolf één en hetzelfde personage blijken te zijn? Was dit meteen duidelijk?

Waar speelt het verhaal zich af (*aka* ruimte)?

De personages blijven zeer vlak en toch raakt het verhaal veel lezers. Dat heeft vooral met de grote herkenbaarheid van de setting te maken. Het verhaal speelt zich af in de stad, met plekken die de meeste kinderen wellicht bekend voorkomen (drukke kruispunten, een shoppingcenter, de eigen flat).

Opdracht

Materiaal

- een prent van de flat voor elk jurylid (bijlage 2)
- kleurpotloden/stiften

In het begin van het boek vind je twee bladzijden die een reeks flats laten zien. Bespreek eerst wat je op deze prenten ziet. Denk aan de kleuren, licht/donker, kinderen, huisdieren, ouders, activiteiten, andere bewoners, andere voorwerpen. Laat daarna de juryleden elk hun eigen flat tekenen in het frame in bijlage 2. Je kan hierbij kiezen voor het huis waar ze wonen of het huis waar ze zouden willen wonen. Achteraf kan je met alle tekeningen een heus flatgebouw maken zoals in het boek.

Vormgeving

Dit boek is niet enkel een sprookje in een hedendaags jasje, maar heeft ook de allures van een graphic novel. Hoe zouden de juryleden het boek zelf benoemen?

- Is het een prentenboek? Een strip? Een graphic novel?
- Hoe helpt de vormgeving de auteur om het verhaal te vertellen?
- Vergelijk ook even met het origineel waar de tekst niet in witte blokken op de tekeningen staat maar los van de prenten onder de tekst in gekleurde blokken is gedrukt (zie prenten in bijlage 3).
- Wat verkiezen de juryleden?

De tekeningen zijn echte blikvangers zoals Jürgen Peeters in zijn recensie schrijft. Bespreek de gemarkeerde kernwoorden met de juryleden.

*“De tekst van Aaron Frisch blijft in deze inspirerende mix van prentenboek en gothic novel vrij beperkt, zodat veel ruimte overblijft voor Innocenti’s **hyperrealistische** prenten. Hij presenteert de grote stad in al haar lelijkheid, al ligt de focus wel erg sterk op dit onesthetische imago. De stad wordt een verderfelijk oord vol met graffiti bekladde gebouwen, bewoond door zwervers, waar ratten letterlijk over de straten lopen. De allesoverheersende drukte krijgt sterk gestalte in **overladen prenten**. De uitgekiende compositie en **het overtuigende spel met licht en schaduwen** maakt de prenten tot ware blikvangers. Het zijn uitdagende illustraties, vol humoristische knipogen, maar altijd met een aanwezige dreiging”* (Jürgen Peeters, Cutting Edge, juni 2015).

- Zijn de tekeningen echter dan echt?
- Vinden de juryleden de prenten te druk?
- Doen ze hen denken aan zoekboeken à la *Waar is Wally?* Zien ze ook een verschil? In *Meisje in het Rood* wordt je aandacht naar alles in de omgeving gezogen en minder naar Sophia. Zoekboeken doen dat veel minder.
- Zien de juryleden wanneer de prenten licht zijn (bijv. de mall, maar ook het begin van het verhaal) en wanneer donker (de steegjes en het einde van het verhaal)?
- Wanneer worden de donkere prenten echt donker (als Sophia’s rode jasje verdwijnt)?

2. VERWERKING

De stad als bos (thema)

De auteurs hebben het bos uit Roodkapje vervangen door de stad.

- Zien de juryleden hoe deze twee locaties vergelijkbaar zijn (lichte en duistere plekken versus drukke straten, het winkelcentrum en achterafsteegjes; de wolf versus de straatbendes en de Jager; de dieren in het bos versus de andere mensen; de bomen versus de gebouwen)?
- Waarom is het winkelcentrum het hart van het bos (centrum; iedereen gaat ernaar toe en weer weg, zoals bloed naar een hart; druk in de weer, zoals een kloppend hart; alles wat je hartje begeert – prent met weg en winkelcentrum op achtergrond)?
- Wat herkennen de juryleden op de prent van dit winkelcentrum?
- Gaan ze graag naar zo'n centrum?
- Hebben ze ook een favoriete etalage, zoals Sophia? Welke figuren herkennen ze op de prent van Sophia's etalage (Pinokkio, Roodkapje zelf!, het danseresje uit het Standvastige Tinnen Soldaatje van Andersen, een ridder, Darth Vader, Lara Croft, één van de Russische tennissterren, ...)
- Zijn ze, net zoals Sophia, al eens verloren gelopen? Hoe voelde dat? Wat deden ze toen?

Gevaar (thema)

Het boek speelt met het thema 'gevaar' op verschillende manieren. Hebben de juryleden gezien hoe en wanneer?

- Op de tekeningen keert geregeld het woord 'danger' (prent 'ze is de weg kwijt', garage Jager) of een gevaars- of verbodsbord terug (titelblad, luifel, naar het winkelcentrum, prent waar Jager Sophia achterlaat).
- Het raamverhaal suggereert al dat er gevaar dreigt ("Maar pas op, lieve kinderen!").
- De kleuren worden steeds donkerder.
- De grote ogen (de luifel van het flatgebouw, de straat) en de grote mond uit Roodkopje (de hall van het flatgebouw, de straat, prent magie) komen zowel in de tekst (prent drukke weg: "Maar je moet altijd je oren spitsen. Het lijkt alsof iedereen je ziet, maar dat is niet zo"; prent Jager: "Wat heeft hij grote tanden"; wolf rijdt weg: "Wat kunnen wolven goed horen. Wat kunnen ze goed ruiken") als het beeld voor.

Weten de juryleden dat sprookjes eigenlijk niet zo zeemzoet waren, maar best eng en zelfs gruwelijk? Je kan hier een stukje van het Roodkapje van Perrault lezen en daarna een stukje uit onze meer bekende versie van de gebroeders Grimm (zie bijlage 4). Welke versie is gevaarlijker? En waar staat deze bewerking op de gevarenlijn (van niet eng naar heel eng)? De twee tradities komen in *Meisje aan bod*, maar zijn ze ook evenwaardig?

Gevaar roept angst op.

- Is dit wat de juryleden voelden toen ze het boek lezen?
- Zijn er nog andere gewaarwordingen die ze bij het lezen hadden (opwinding, nieuwsgierigheid, verdriet, onmacht, ...)?
- Hoe hielp het einde van het boek daarbij? Maakt het dubbele einde het minder eng of net niet?
- Wat vinden ze van zo'n dubbel einde?
- Waarom zouden de schrijver en illustrator dit gedaan hebben?

Praten over verhalen

Meisje in het rood is niet alleen een verhaal, het gaat ook over verhalen. Het oude vrouwtje aan het begin en einde van het boek zorgt daarvoor.

- Wie is zij volgens de juryleden? En wie zijn de kinderen?
- Kennen de juryleden Moeder de Gans?
- Hebben de juryleden opgemerkt dat de sjaal van het vrouwtje aanzienlijk is gegroeid? Wat stelt deze sjaal voor? (In het origineel: "she weaves a tale" – in de vertaling verloren gegaan: ze vertelt geen verhaal, ze *breit* een verhaal.)

- Zijn de juryleden het eens met de woorden van het vrouwtje dat verhalen magisch zijn? En dat ze plots kunnen veranderen?

Opdracht

Onze versies van sprookjes eindigen altijd goed, zoals het mannetje met het happy-end-bordje op het einde van het boek. Kunnen de juryleden een ander einde verzinnen voor enkele andere sprookjes? Bijv. Sneeuwwitje die niet meer wakker wordt, of wel maar niet met de prins trouwt. Je kan hierbij zowel voor een donker einde gaan (zoals Perrault) als voor een vernieuwend einde (zoals Roald Dahl in *Gruwelijke Rijmen* waarin Roodkapje de wolf doodschiet en een bontjas van zijn pels maakt).

Recensies

Een terugkerend element in de recensies van *Meisje in het rood* is het onbehagen dat het boek opwekt bij de lezer. Sommigen vinden dat een sterk punt, anderen net een minpunt. Bespreek de volgende recensies.

- *Dit is een vreemd boekje, dat het verhaal van Roodkapje in een nieuw jasje giet, één van een stedelijke woestenij. Het is onduidelijk voor wie dit boek precies geschreven is – het is een beetje te duister om als prentenboek aan kinderen voor te lezen (School Library Journal plaats het bij 12+, maar Sioux Falls bibliotheek plaats het bij kinderboeken), maar niet substantieel of scherp genoeg om tieners aan te spreken. Ook het feit dat het veel meer op een traditioneel prentenboek lijkt, dan op, bijvoorbeeld, een graphic novel, lijkt potentiële oudere lezers meteen af te stoten vooraleer ze aan het verhaal begonnen zijn. Anderzijds, ouders die dit boek voorlezen aan hun kinderen zouden wel eens onaangenaam verrast kunnen zijn door de donkere toon ervan (oorspr. Eng; Lacey Louwagie, Goodreads).*
- *Geen bedtijdverhaaltje; het werpt serieuze vragen op over geweld en veiligheid – en ook over verhalen vertellen (oorspr. Eng; Publishers' Weekly, 2012).*
- *Meisje in het rood is zoals het oorspronkelijke verhaal van Perrault een waarschuwingsverhaal. Het leven steekt vol gevaren en vooral meisjes moeten op hun hoede zijn voor lieve, aardige mannen die toch slechte bedoelingen hebben. Het bos werd vervangen door de grote stad en daardoor krijgt het sprookje erg realistische trekjes. Op de drukke prenten is ontzettend veel te zien en veel details verwijzen naar de donkere kant van de grootstad: zwervuul, graffiti, daklozen.. Het kleine meisje beweegt zich moeizaam voort in de chaotische drukte. Bij momenten verdwijnt ze haast in de mensenmassa. Het perspectief speelt een belangrijke rol. Nu eens zie je Sophia van opzij, dan kijk je van boven op haar neer. Soms zie je haar rug, een andere keer kijk je haar in de ogen. Licht en donker bepalen mee de sfeer. Als Sophia vertrekt is het zonnig, maar langzaam wordt de lucht dreigender. Het regent en als het gevaar vlakbij komt, verschijnt een bliksemflits. Bij het gelukkige einde, kleurt de avondzon de hemel zachtroze. De prenten zijn in dit boek heel belangrijk. De tekst is beperkt en is ingekaderd in tekstblokjes die lijken op stripballonnen. Belangrijke woorden worden – zoals in een stripverhaal – groter afgedrukt (Rita Ghesquiere, Lees-wijzer).*
- Zijn de juryleden akkoord met de recensenten?
- Begrijpen ze de verschillende standpunten?
- Vinden de juryleden dat kinderboeken 'braaf' moeten zijn?

Bibliografie

- Gruwelijke Rijmen / Roald Dahl (De Fontein, 1982)
- Rood Rood Roodkapje / Edward van de Vendel en Isabelle Vandenabeele (ill.) (De Eenhoorn, 2003, 2016)
- Roodlapje / Pieter Gaudesaboos (Lannoo, 2004)
- Roodkapje was een toffe meid / Marjet Huiberts & Benaissa Linger (cd) (Gottmer, 2010)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken lezen we' en dan op de groep en het boek in kwestie.